

Spalovač mrtvol – Ladislav Fuks

Basic Info

Téma

- Vzorný otec rodiny a zaměstnanec krematoria, který se pod vlivem fašistické ideologie mění v psychopata a vraha svých nejbližších

Motivy

- Krematorium, smrt, národ, říše, řád, Evropa

Časoprostor

- V Praze: Byt, Casino, Krematorium v období okupace Čech Nacistickým Německem

Kompozice

- Chronologická – časová posloupnost (Nejstarší po nejnovější)

Literární druh

- Epika

Literární forma

- Próza

Literární žánr

- Hororová novela

Vypravěč

- Er forma
- Vypravěč nezasahuje do děje, pouze vypráví, co se děje

Postavy

pan Kopfrkingl

- obětavý zaměstnanec krematoria, vzorný otec, důsledný, stará se řádně o rodinu a výchovu dětí, postupně se mění v udavače a vraha, lehce manipulovatelný, sklony k fašismu, okázalý nekuřák a abstinents

Matrie (Lakmé, nebeská)

- žena pana Kopfrkingla, židovka, milá, hodná, tichá, nebojácná

Zina a Mili

- děti Marie a pana Kopfrkingla, hodné, poslušné (nemají svůj názor)

Willim Reinke

- kamarád pana Kopfrkingla, stoupenec fašismu, přemluví Kopfrkingla aby se přidal ke straně; namyšlený, zlý

Jazykové prostředky a Tropy

- Přímá řeč, nepřímá řeč
- Dialogy, monology
- Striktně spisovný jazyk – vyznívá nepřirozeně, a tak působí na čtenáře chladným odtažitým dojmem
- Časté opakování variací jedné a té samé věty
- Metafory, eufemismy, oxymóron, epizeuxis, inverze, složitá symbolika

Hlavní myšlenka

- Myslím si, že autor chtěl hlavně ukázat, jak člověk je snadno ovlivnitelný a jak ho může válka změnit. S tématem úzkosti člověka ohrožovaného nesvobodou a násilím. Jako symbol tohoto tématu si pak zvolil druhou světovou válku a holokaust. Většina jeho díla je autobiografická, často skrytě – téměř všemi jeho knihami prochází figura senzitivního, slabého hocha, žijícího ve svém vnitřním světě a toužícího po citovém přátelství. Právě tato stále se vracející postava trpícího a mučeného chlapce má silnou míru autobiografičnosti.

Děj

Příběh se odehrává v Praze v období před okupací a během nacistické okupace.

Karel Kopfrkingl pracuje v pražském krematoriu. Svou práci miluje (úplný fanatik). Rozumí si s lidmi, zpočátku je velice ochotný a laskavý. Po práci se věnuje své rodině, kterou má velice rád – navštěvují panoptikum, chodí na procházky, zmrzlinu, Lakmé pořídil obrázky, Zině koupil šaty, s Milim šel na box). Jeho známým je doktor Bettelheim, který je původem Žid (má ordinaci nad nimi, pan Kopfrkingl k němu pravidelně chodí na kontroly, protože má strach, aby se nenakazil nějakou nemocí, neboť pracuje s mrtvolami a navštěvuje nevěstince).

Pana Kopfrkingla navštěvuje jeho kamarád Willi, který je příslušníkem NSDAP. Willi je pevným zastáncem nacistické ideologie a snaží se o tom přesvědčit i pana Kopfrkingla. Tvrdí, že říšský pán myslí všechno dobře a špatní jsou Židé. Karel zpočátku tomu nevěří, ale po zabrání Sudet ho Willi zaregistruje jako člena NSDAP a zmanipuluje ho natolik, že si Karel začíná uvědomovat svůj německý původ, a že jeho manželka je židovka. Pro své členství ve straně musí něco dokázat, proto se pod nátlakem Williho vydává k židovské synagoze převlečený za žebráka. Zde vidí jeho známé, pana doktora Bettelheima, Strausse a Ruben Steina.

Z pana Kopfrkingla se stane udavač, stoupenec fašistické ideologie, vrah a zrádce. Vše si ospravedlňuje tím, že to dělá pro lidstvo a svým způsobem jim pomáhá. Pan Kopfrkingl je natolik zfanatizovaný, že svou vlastní ženu oběsí, když jsou sami doma a svede to na sebevraždu. Díky svým „výkonům“ pro říši je Kopfrkingl povýšen na ředitele krematoria. Jelikož teď zastává vysokou říšskou funkci, tak se musí zbavit svých dětí, které nejsou čisté árijské rasy. Miliho umlátí v krematoriu železnou tyčí a spálí ho v rakvi spolu s mrtvým německým důstojníkem. Celou dobu si myslí, že smrt je jediná a správná cesta, jak je očistit.

Zinu se mu zabít nepodaří, protože v té době už se z něho stává blázen, myslí si, že spasí svět, a že je Budha (ovlivněn knihou o Tibetu, kterou byl doslova fascinován). Po válce je odvezen do psychiatrické léčebny v Německu.

Autor

Basic Info

- 20 století
- Prozaik
- Válečné a psychologické romány, novel a povídek
- Otec – Policejní důstojník, chladný a dominantní člověk
- Matka – pečovala o správnou společenskou výchovu
- Studoval psychologii a dějiny
- Homosexuál, samotář, komunista
- často staví půdorys románů na konfliktu bezbranného charakteru s násilím a zlem, které člověka obklopuje a deformuje jeho vnitřní svět
- Hodně děl je autobiografický (skrytě)
- **Druhá vlna válečné prózy**

- větší míra psychologické analýzy – v popředí subjekt člověka ve vztahu k době, ne k události v širších souvislostech

Kontext autorovy tvorby

- Pan Theodor Mundstock – psychologický román
- Myši Natálie Mooshabrové
- Vévodkyně a Kuchařka – jeho poslední dílo

Ostatní Autoři

Německy psaná literatura u nás

Franz Kafka

- Proces, Proměna, Zámek

Vladislav Vančura

- Rozmarné léto, Konec starých časů

Jaroslav Hašek

- Legionáři
- Osudy dobrého vojáka Švejka za světové války

Česko

Karel Čapek

- Bílá nemoc
- R.U.R.
- Válka s mloky